EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.6.2014.
COM(2014) 312 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi od strane država članica Okvirne odluke 2008/675/PUP od 24. srpnja 2008. o poštovanju presuda među državama članicama Europske unije u novom kaznenom postupku

SADRŽAJ

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU o provedbi od strane država članica Okvirne odluke 2008/675/PUP od 24. srpnja 2008. o poštovanju presuda među državama članicama Europske unije u novom kaznenom postupku

1. Uvod 3
1.1. Cilj i područje primjene Okvirne odluke 3
1.2. Zaštita temeljnih prava 4
1.3. Glavni elementi Okvirne odluke 4
1.4. Stanje prenošenja i posljedice izostanka provedbe 5
2. Ocjena provedbe Okvirne odluke u državama članicama 6
2.1. Preliminarna ocjena prenesenih zakona koji su zaprimljeni 6
2.2. Ocjena odabranih ključnih odredbi Okvirne odluke 7
2.2.1. Definicija presude 7
2.2.2. Uvjeti za poštovanje inozemnih presuda 7
2.2.3. Jednakovrijedni pravni učinci 8
2.2.3.1. Faza koja prethodi suđenju 9
2.2.3.2. Faza suđenja 9
2.2.3.3. Faza izvršavanja kazne 10
2.2.4. Dobivanje dostatnih podataka o prethodnim presudama 10
3. Zaključak 11

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi od strane država članica Okvirne odluke 2008/675/PUP od 24. srpnja 2008. o poštovanju presuda među državama članicama Europske unije u novom kaznenom postupku

1. UVOD

1.1. Cilj i područje primjene Okvirne odluke

U istinskom području pravde koja se zasniva na uzajamnom povjerenju, Europska unija poduzela je korake kako bi osigurala zaštitu građana od kriminala u cijeloj Europskoj uniji, uz istovremeno jamčenje poštovanja temeljnih prava građana u kaznenim postupcima, bilo da se nađu u poziciji žrtve ili tuženika.

U Europskoj uniji kao području unutar kojeg se ljudi mogu slobodno kretati i nastanjivati, za ostvarenje ovog cilja održavanja i razvijanja istinskog europskog područja pravde potrebno je da se presude izrečene osobama u jednoj državi članici poštuju u drugoj državi članici kako bi se spriječilo počinjenje novih kaznenih djela. Jednako tako, ako isti počinitelj počini novo kazneno djelo, takvo se ponašanje treba uzeti u obzir u drugim kaznenim postupcima, uz uvjet poštovanja pravičnosti u kaznenom postupku.

U interesu je učinkovitog kaznenog pravosuđa, što uključuje i zaštitu žrtava zločina, da u Europskoj uniji u svim državama članicama postoje pravila koja nalažu da se u svim fazama kaznenog postupka treba uzeti u obzir je li osoba počinila kazneno djelo prvi put ili je već osuđivana u drugoj državi članici. Mogućnost ocjene kaznene prošlosti okrivljenika neophodna je za učinkovito provođenje novih kaznenih postupaka, posebno kako bi se zajamčila dobra informiranost pri donošenju odluka o pritvoru prije suđenja ili puštanju na slobodu uz jamstvo te potpuna informiranost u fazi donošenja presude.

U ovom je kontekstu donesena Okvirna odluka 2008/675/PUP od 24. srpnja 2008. o poštovanju presuda među državama članicama Europske unije u novom kaznenom postupku. Ovom se Okvirnom odlukom omogućuje pravosudnim tijelima jedne države članice uzimanje u obzir pravomoćnih kaznenih presuda koje su donijeli sudovi u drugim državama članicama. Njome se određuju uvjeti pod kojima se, u tijeku kaznenog postupka protiv neke osobe u državi članici, poštuju prethodne presude koje su donesene protiv te iste osobe zbog različitih djela u drugim državama članicama. U kontekstu novog kaznenog postupka države članice moraju osigurati da se prethodne presude koje su donesene u drugoj državi članici uzmu u obzir na temelju istih pravila kao i prethodne presude nacionalnih sudova.

Ovom se Okvirnom odlukom mijenja članak 56. Konvencije Vijeća Europe od 28. svibnja 1970. o međunarodnoj valjanosti kaznenih presuda[1] o poštovanju kaznenih presuda među državama članicama koje su stranke te Konvencije. Informacije o

[1] http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&CM=1&NT=070. Ovu je Konvenciju ratificiralo 11 država članica EU-a: AT, BE, BG, CY, DK, EE, LT, LV, NL, RO i ES.

prethodnim presudama mogu se dobiti putem EU-ova sustava za razmjenu informacija iz kaznene evidencije (ECRIS).[2]

Svrha ovog izvješća je pružanje preliminarne procjene zakona prenesenih u nacionalno zakonodavstvo koje je Komisija do sada zaprimila.

Od 1. prosinca 2014. – datuma isteka prijelaznog razdoblja od pet godina za Ugovor iz Lisabona – sudske ovlasti Suda i ovlasti Komisije da pokrenu postupke zbog povrede prava primjenjivat će se u potpunosti s obzirom na pravnu stečevinu EU-a u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima prije Ugovora iz Lisabona.

1.2. Zaštita temeljnih prava

Kako je utvrđeno u članku 1. stavku 2. i uvodnoj izjavi 12., ovom se Okvirnom odlukom poštuju temeljna prava i temeljna pravna načela priznata člankom 6. Ugovora o Europskoj uniji, koja su sadržana i u Povelji o temeljnim pravima Europske unije („Povelja”).

S tim u vezi neke se države članice u okviru svojeg provedbenog zakonodavstva u pitanjima poštovanja prethodnih presuda u kontekstu novih kaznenih postupaka izričito pozivaju na zaštitu temeljnih prava i temeljna pravna načela Europske unije. U nekim državama članicama poštovanje presude isključeno je u slučajevima kada postoje opravdani razlozi za pretpostavku da će se time ugroziti sloboda i prava osobe koja je osuđena u drugoj državi članici. Isto tako, države članice unijele su u provedbeni zakon izričit zahtjev da prethodna presuda mora biti u skladu s pravom na pravedno suđenje u smislu članka 6. Europske konvencije o ljudskim pravima („ECHR”) (AT, DE, PL).

1.3. Glavni elementi Okvirne odluke

Ovom se Okvirnom odlukom želi osigurati da presude izrečene u matičnoj državi i presude iz drugih država članica imaju za rezultat slične pravne učinke. U skladu s člankom 2. Okvirne odluke presudu se definira kao „bilo koju pravomoćnu odluku kaznenog suda kojom se utvrđuje krivnja za kazneno djelo.”

Članak 3. ključna je odredba Okvirne odluke. Ovaj se članak temelji na načelu jednostavnog preuzimanja presuda i u načelu nameće da, u skladu s nacionalnim pravom, pravni učinci inozemnih presuda moraju biti jednakovrijedni pravnim učincima presuda izrečenih u matičnoj državi („načelo jednakovrijednosti”).

To znači da postoji obveza poštovanja inozemnih presuda, koju treba ispunjavati u skladu s nacionalnim pravom (jedina je obveza država članica da poštuju inozemnu presudu u istoj mjeri u kojoj bi poštovali presudu donesenu u vlastitoj državi).

---

[2] Okvirna odluka Vijeća 2009/315/PUP od 26. veljače 2009. o organizaciji i sadržaju razmjene informacija izvađenih iz kaznene evidencije između država članica: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:093:0023:0032:EN:PDF. Odluka Vijeća 2009/316/PUP od 6. travnja 2009. o uspostavi Europskog informacijskog sustava kaznene evidencije (ECRIS) s primjenom članka 11. Okvirne odluke 2009/315/PUP: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:093:0033:0048:EN:PDF.

Prijašnje presude treba poštovati u fazi koja prethodi suđenju, tijekom suđenja i u vrijeme izvršavanja presude (članak 3. stavak 2.). Treba voditi računa o prethodnim presudama posebno u vezi s važećim pravilima postupka koja se odnose na:

pritvor;

definiciju kaznenog djela;

vrstu i visinu kazne;

izvršenje odluke.

Kada se u sklopu novog sudskog postupka u državi članici uzmu u obzir prethodne presude, time se ne podrazumijeva mijenjanje, ukidanje ili ponovno razmatranje tih presuda. Što se tiče izricanja kazne unutar novog kaznenog postupka, Okvirnom se odlukom predviđaju iznimke od općeg pravila.

U slučajevima kada prethodna presuda nije donesena ili nije u potpunosti izvršena u drugoj državi članici prije nego što je počinjeno kazneno djelo za koje se vodi novi postupak, ovom se Okvirnom odlukom ne zahtijeva od država članica da primjenjuju svoja nacionalna pravila o izricanju kazni ako bi primjena tih pravila na prethodne inozemne presude ograničila suca u izricanju kazne.

Osim toga, uvodnim izjavama 8. i 9. koje treba tumačiti zajedno s člankom 3. stavkom 5. Okvirne odluke pružaju se smjernice u ovom smislu tako što se naglašava proporcionalnosti visine kazne i osobne situacije prekršitelja. Zanimljivo je da se nijedna država članica u provedbenim mjerama nije pozvala na uvodnu izjavu 8., u kojoj se navodi da bi u slučaju kad su tijekom kaznenog postupka u državi članici dostupne informacije o prethodnoj presudi u nekoj drugoj državi članici trebalo što je više moguće izbjegavati da se prema osobi u pitanju postupa nepovoljnije nego što bi se postupalo da je prethodna presuda bila presuda u matičnoj državi.

Članak 3. stavci 1. i 2. odnose se na opća načela kaznenog prava i postupke koji su predviđeni, primjerice u kaznenim zakonicima, za poštovanje inozemne presude koja je donesena u drugoj državi članici tijekom novog kaznenog postupka. Provedba članka 3. stavaka 4. i 5. mora se ocijeniti u svjetlu načela i postupaka nacionalnog kaznenog zakona koji se odnose konkretno na izricanje presuda (npr. jedinstvenih presuda).

1.4. Stanje prenošenja i posljedice izostanka provedbe

Do sastavljanja ovog izvješća, Komisija je zaprimila obavijest o prenošenju u nacionalni zakon od sljedeće 22 države članice: **AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, FI, FR, HU, HR, IE, LU, LV, NL, PL, RO, SE, SI, SK** i **UK**.

Nakon više od 3 godine od isteka roka za provedbu, 6 država članica još nije obavijestilo o mjerama prenošenja obveza iz ove Okvirne odluke: **BE, ES, IT, LT, MT** i **PT**.

Četiri države članice izvijestile su Komisiju o postupku pripreme relevantnih mjera prenošenja na nacionalnoj razini (**BE, ES, LT, MT**). Međutim, do travnja 2014. nijedna od njih nije donijela mjere ni obavijestila Komisiju.

Tablica o stanju provedbe Okvirne odluke nalazi se u Prilogu.

Države članice moraju provoditi okvirne odluke, kao i sve druge elemente pravne stečevine EU-a. Okvirne su odluke po svojoj prirodi obvezujuće za države članice u pogledu rezultatâ koje treba postići, međutim nadležna tijela država članica biraju formu i metodu provedbe. Okvirne odluke ne povlače za sobom izravni učinak. Međutim, načelo usklađenog tumačenja obvezujuće je u vezi s Okvirnom odlukom koja je donesena u kontekstu glave VI. bivšeg Ugovora o Europskoj uniji.

Iako izostanak provedbe u jednoj državi članici nema izravne posljedice na druge države članice, u interesu pravde i dalje je važno da je sud u jednoj državi članici u mogućnosti poštovati pravomoćne kaznene presude koje su izrekli sudovi u drugim državama članicama. Potpora ovakvom pristupu pruža se ECRIS-om, decentraliziranim sustavom informacijske tehnologije kojim se omogućuje učinkovita razmjena podataka o presudama koje su izrečene državljanima država članica u drugim državama članicama. Ispravna primjena načela jednakovrijednosti i potreba da se zajamči da su pravni učinci inozemnih presuda u načelu sustavno jednakovrijedni pravnim učincima presuda u matičnoj državi, važni su u europskom području pravde.

2. OCJENA PROVEDBE OKVIRNE ODLUKE U DRŽAVAMA ČLANICAMA

2.1. Preliminarna ocjena prenesenih zakona koji su zaprimljeni

Ovim se izvješćem ocjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s Okvirnom direktivom. U ocjenjivanju stupnja prenošenja ovog instrumenta u nacionalni kazneni zakon, Komisija se usredotočuje posebno na obveze iz članka 3., naime to da načelo jednakovrijednosti mora biti uvedeno, a pravnim učincima prethodnih presuda pridaju pravni učinci jednakovrijedni onima priznatima prethodnim nacionalnim presudama, u skladu s nacionalnim pravom.

Općenito, države članice većinom su odabrale isti pristup u prenošenju Okvirne odluke u svoje nacionalno zakonodavstvo i kazneno pravo. Većina država članica samo je izmijenila svoje zakonodavstvo o tom pitanju, dok je nekoliko država članica donijelo posebne provedbene akte za prenošenje.

Provedba Okvirne odluke otežana je činjenicom da 6 država članica još nije ispoštovalo svoje obveze iz ove Okvirne odluke.

2.2. Ocjena odabranih ključnih odredbi Okvirne odluke

2.2.1. Definicija presude

Nisu sve države članice formalno prenijele definiciju „presude” kao „bilo koje pravomoćne odluke kaznenog suda kojom se utvrđuje krivnja za kazneno djelo”. Nekoliko država članica nije navelo izričitu definiciju onoga što smatraju „presudom” u smislu ove Okvirne odluke (AT, BG, DK, EL, FR, IE, LU, LV, RO, SE, SI, SK i UK). Međutim, te države članice primjenjuju opća načela i definicije svojeg kaznenog prava. Na primjer, LV i RO samo navode „recidivizam” umjesto izričitog definiranja prethodnih presuda.

Neprecizno korištenje definicije „prethodna presuda” može dovesti do razlika u području primjene ove Okvirne odluke –, to jest u konačnim odlukama – i imati za posljedicu manjak pravne sigurnosti za pojedince. Nadalje, zahtjev iz ove Okvirne odluke kojim se nalaže da se poštuju samo „pravomoćne odluke” također treba

tumačiti u svjetlu jamčenja postupovnih prava za osumnjičenike i optužene osobe u kaznenim postupcima diljem Unije. Ograničavanjem područja primjene na isključivo pravomoćne odluke, Okvirnom se odlukom u potpunosti poštuje i podupire načelo pretpostavke nedužnosti, koje je u središtu zaštite temeljnih postupovnih prava u kaznenim postupcima.

Zakoni u Finskoj i Ujedinjenoj Kraljevini izričito navode bezuvjetne zatvorske kazne, društveno koristan rad, novčane kazne ili tome jednakovrijedne kazne kao vrstu odluke koju treba smatrati „uvjetima pod kojima se poštuju prethodne presude".

Danska, Finska, Hrvatska, Luksemburg, Latvija, Švedska i Slovenija nisu postavile nikakve dodatne uvjete za poštovanje prethodnih presuda. U tim državama članicama sudovi mogu jednostavno pridavati jednaku težinu presudama koje su donesene u drugoj državi članici kao i presudama donesenima u matičnoj državi (načelo slobodne ocjene suda). Ovaj se pristup može smatrati ‚povoljnim za uzajamno priznavanje', jer odražava čvrsto povjerenje u pravomoćne presude i sustave kaznene evidencije u drugim državama članicama.

2.2.2. Uvjeti za poštovanje inozemnih presuda

U većini država članica nadležna tijela moraju primijeniti uvjet dvostruke kažnjivosti (onako kako to zahtijevaju njihovi provedbeni zakoni i mjere) kada poštuju inozemne presude u pojedinačnim slučajevima (AT, BG, CZ, CY, EL, FR, HU, NL, PL, RO, SK i UK). To znači da sudovi mogu poštovati prethodnu presudu samo ako je riječ o kaznenom djelu koje se također smatra kaznenim djelom prema zakonu te države članice te je kažnjivo prema zakonu te države članice.

Provjera dvostruke kažnjivosti opravdana je prema Okvirnoj odluci jer zahtijeva samo da države „poštuju" presude donesene u drugoj državi članici u istoj mjeri u kojoj se poštuju prethodne nacionalne presude te da im se „pridaju pravni učinci jednakovrijedni onima priznatima prethodnim nacionalnim presudama". Stoga, ako određena djela na kojima se prethodna presuda temelji nisu kažnjiva u nekoj državi članici, nemoguće je da im sudovi „pridaju jednakovrijedne pravne učinke" jer ne bi ni bilo pravnih učinaka kad bi se tu radilo o potpuno domaćem slučaju.[3]

Formulacija u mađarskom zakonu malo se razlikuje u ovom smislu: kazne koje su izrečene ili mjere koje proizlaze iz odluke inozemnog suda „ne mogu biti protivne mađarskom zakonu". U nizozemskom zakonu koristi se izraz „slična kaznena djela". Nizozemski zakon propisuje da slično kazneno djelo može biti kazneno djelo koje u zakonu druge države „može biti drukčije formulirano, ali je namjera zaštita istih pravnih interesa i stoga spada u istu kategoriju kaznenih djela kao i kazneno djelo u nizozemskom zakonu na koje se odredba o ponovnom počinjenju odnosi". U suprotnosti s ovakvim pristupom, neke su se države članice odlučile na pristup koji se zasniva na pravnoj kvalifikaciji, kao što je to slučaj u Francuskoj. Pri procjeni elementa dvostruke kažnjivosti, ona se ustanovljuje s obzirom na kaznena djela koja su propisana francuskim zakonom, a kazne se izriču u skladu s kaznama koje su za slična djela propisana francuskim zakonom. Slovačkim se zakonom propisuje da se dvostruka kažnjivost ili odluke sudova drugih država članica u kaznenim pitanjima

[3] Također vidjeti uvodnu izjavu 6. Okvirne odluke.

mogu izvršavati ili imati jednakovrijedne pravne učinke u Slovačkoj samo ako je tako propisano međunarodnim sporazumom ili aktom.

Neke su države članice postavile, osim zahtjeva dvostruke kažnjivosti, još uvjeta koji moraju biti ispunjeni. Primjer je obveza da uz dvostruku kažnjivost mora biti dostupno dovoljno podataka o prethodnoj presudi (Cipar, Poljska).[4] Poljskim se zakonom propisuje da se prethodna presuda ne može poštovati ako predmet podliježe mjeri oslobađanja koja ima snagu pomilovanja ili oprosta (Poljska).

Slovačka dodaje da je poštovanje prethodnih presuda moguće i kad država takvu obvezu ima prema uvjetima međunarodnog sporazuma kojeg je potpisnica. U Irskoj tuženiku se mora pružiti prilika da prizna ili zaniječe svaku od prethodnih presuda kad se suoči s (inozemnim i) domaćim presudama. Ako se sudski postupak „u bilo koju svrhu" oslanja na prethodne presude, mora ih se dokazati pravno valjanim dokazom ili ih tuženik mora izrijekom priznati.

U Mađarskoj inozemne presude podliježu detaljnom postupku priznavanja prije nego što se uzmu u obzir. Uključivanje dodatnih zahtjeva za poštovanje inozemnih presuda mora biti razmjerno ciljevima ove okvirne odluke.

2.2.3. Jednakovrijedni pravni učinci

Pravni kontekst ovog aspekta ove Okvirne odluke razmatra se u odjeljku 1.3. Glavni elementi Okvirne odluke. O poštovanju pravila da pravni učinci koji se pridaju prethodnim inozemnim presudama moraju biti jednakovrijedni pravnim učincima koji se pridaju prethodnim nacionalnim presudama, u skladu s nacionalnim pravom u najmanju se ruku ne mogu izvući zaključci. Devet država članica nije dostavilo jasne podatke o poštovanju tog pravila. Na temelju zaprimljenih obavijesti, čini se da se 9 država članica usredotočilo isključivo na primjenu načela jednakovrijednosti (članak 3. stavak 1.), ali nije dostavilo dodatne pojedinosti u pogledu vrste pravnih učinaka koje pridaju prethodnim inozemnim presudama i u kojoj se fazi postupka (faza koja prethodi suđenju, u fazi suđenja, u vrijeme izvršavanja presude) ovi učinci primjenjuju u njihovom kaznenom pravosuđu (članak 3. stavak 2.). BG, CZ, EE, HU, FR, LU, PL, RO i SK.

Podaci o nacionalnim pravnim sustavima i posljedicama koje proizlaze iz prethodnih presuda moraju biti dostupni svim državama članicama, a osobito tuženicima kako bi se promicalo načelo pravne sigurnosti i uzajamnog povjerenja.

Nakon ove preliminarne procjene, sljedećih je 13 država članica uputilo obavijest o provedbi ove Okvirne odluke te su u tim obavijestima obuhvatile sve bitne elemente ove Okvirne odluke (npr. načelo jednakovrijednosti i pravne učinke): AT, CY, DE, DK, FI, EL, HR, IE, LV, NL, SE, SI i UK.

[4] U ciparskom se zakonu navodi što znači „dovoljno podataka", na primjer puno ime, datum i mjesto rođenja osobe kojoj je izrečena presuda, datum presude, naziv suda i datum na koji je presuda postala pravomoćna; podaci o kaznenom djelu zbog kojeg je presuda donesena i poimence, datum kada je kazneno djelo izvršeno, naziv ili pravna definicija kaznenog djela te navođenje propisa koji su primijenjeni; podaci o sadržaju presude i, što je najvažnije, o kaznenom djelu, dodatnim sankcijama ako postoje, mjerama sigurnosti i kasnijim odlukama kojima se mijenjalo izvršenje presude.

2.2.3.1. Faza koja prethodi suđenju

U kaznenim postupcima u nekim državama članicama prethodne presude mogu se uzeti u obzir već tijekom faze koja prethodi suđenju. U Hrvatskoj se podaci iz kaznene evidencije i drugi podaci o osuđivanosti za kaznena djela mogu smatrati svježim dokazima prije istrage nad tuženikom nakon završetka postupka prikupljanja dokaza. U Švedskoj zakon propisuje da je kriminalna prošlost važan element za donošenje odluka o istrazi prije presude.

Grčka navodi da se sudska odluka poštuje u svim fazama kaznenog postupka, bez obzira na to je li riječ o odluci grčkog suda ili inozemnog suda, primjerice u utvrđivanju recidivizma.

U nekim državama članicama prethodna presuda može utjecati na odluku u fazi koja prethodi suđenju: ona može utjecati na odluku suda da se ne dopusti puštanje uz jamčevinu u slučajevima kad je osoba optužena za ozbiljno kazneno djelo (Irska), ili se može odrediti pritvor do suđenja ako je osumnjičenik bio osuđen tijekom posljednjih nekoliko godina (Austrija, Grčka, Nizozemska, Švedska). Druga je mogućnost da se prethodne presude u kaznenom postupku poštuju prema načelu oportuniteta.[5] (Švedska, Slovenija).

Mišljenje je Komisije da kada države članice uzimaju u obzir prethodne presude kao element u odluci o pritvoru prije suđenja, veza između kriterijâ iz Okvirne odluke i kriterijâ nacionalnog zakona koji se primjenjuje u odluci o pritvoru prije suđenja mora se razmatrati strogo u okviru relevantnih preporuka Vijeća Europe[6] i sudske prakse Europskog suda za ljudska prava. Razloge za odluku o pritvoru prije suđenja treba jasno navesti s obzirom na predmetni slučaj i odluka se ne može temeljiti samo na činjenici da je osoba bila prethodno osuđena.

2.2.3.2. Faza suđenja

U mnogim državama članicama prethodne se presude poštuju pri odluci o vrsti, visini i stupnju kazne/sankcije (AT, CY, DE, DK, HR, HU, IE, LV, NL, SE, SI i UK), primjerice kao odlučujući faktor u odluci o stupnju krivnje (HR), svrsi kazne (HR) ili u odluci o tome postoje li otegotne okolnosti (DK, LV, UK).

U Švedskoj postojanje prethodnog sudskog postupka isključuje mogućnost izricanja uvjetne kazne. Prema zakonima u Danskoj i Švedskoj, da bi se prethodna presuda mogla smatrati otegotnom okolnošću, kazneno djelo za koje je presuda izrečena mora biti relevantno za kazneno djelo koje se trenutačno razmatra. U slovenskom se zakonu navodi da pri procjeni težine kazne sud mora posebno razmotriti je li prethodno kazneno djelo iste vrste kao i novo, jesu li oba kaznena djela počinjena s istim motivom i koliko je vremena proteklo od odsluživanja, oprosta ili zastare prethodne kazne.

Ponekad države članice uzimaju u obzir koliko je vremena proteklo od odsluživanja, oprosta ili zastare prethodne kazne (DK, NL, SE, SI). Također je moguće da se

---

5 Ovo načelo podrazumijeva diskrecijske ovlasti javnog tužitelja da provodi istrage do postupka ili obustavi postupak.

6 Vidjeti također Rezoluciju Vijeća Europe (65) 11 (koju su donijeli zamjenici ministara 9. travnja 1965.): https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=582145&SecMode=1&DocId=626216&Usage=2.

prethodne presude uzimaju u obzir kad sudovi izdaju nalog čija je svrha osigurati prisutnost tuženika ili ukloniti rizik ponovnog počinjenja kaznenog djela, posebno u odlukama kada se određuje pritvor ili druge mjere kojima se osigurava prisutnost tuženika (SI).

Druga mogućnost je da prethodna presuda utječe na pravnu kvalifikaciju kaznenog djela u Kaznenom zakoniku (HU, NL, UK), na primjer kada se utvrđuje težina kaznenog djela (UK).

2.2.3.3. Faza izvršavanja kazne

U nekim državama članicama prethodne se presude poštuju tijekom izvršenja kazne (DE, HR, NL i SE). Na primjer, moguće je da se prethodne presude poštuju tijekom odlučivanja o uvjetnoj kazni (DE, SE), ili uvjetnom prijevremenom puštanju na slobodu (DE), ili kad se ukidanje kazne ili mjere zadržavanja proglašava ništavnom (AT, DE). U nekim zemljama sudovi također moraju razmotriti prethodne presude kad odlučuju treba li osuđenu osobu uputiti u dobro čuvani odjel (SE) ili u ustanovu za okorjele recidiviste (NL). Često se navodi da će sud proglasiti ništavnim ukidanje kazne ili mjera zadržavanja ako osoba počini kazneno djelo za vrijeme trajanja uvjetne kazne (DE, SE). U Švedskoj se prethodne presude uzimaju u obzir i pri odlučivanju hoće li se kazna doživotnog zatvora preinačiti u kaznu zatvora na određeni broj godina.

2.2.4. Dobivanje dostatnih podataka o prethodnim presudama

Neke su države članice također obavijestile Komisiju o nacionalnim propisima ili internim pravilima koja se tiču organizacije njihovih registara kaznene evidencije (EE, HU i LV).

Samo su dvije države članice (EE, IE) uputile na razmjenu podataka iz kaznene evidencije (ECRIS). Mogući razlog je taj što sustav ECRIS još nije bio uspostavljen u vrijeme kad je ova Okvirna odluka donesena. Države članice počele su koristiti ECRIS u travnju 2012. i sada središnja nadležna tijela 25 država članica koriste ECRIS u svrhu razmjene podataka iz kaznene evidencije. Sustavom ECRIS podupire se provedba ove Okvirne odluke. Do danas nisu sva središnja nadležna tijela međusobno povezana.

3. ZAKLJUČAK

- Ovom se Okvirnom odlukom utvrđuje vodeće načelo jednakovrijednosti inozemnih i domaćih presuda u tijeku novog kaznenog postupka. Njome se potvrđuje načelo da države članice moraju presudi koja je donesena u ostalim državama članicama priznavati učinke jednakovrijedne učincima presude koju su donijeli njihovi vlastiti sudovi u skladu s nacionalnim pravom, bez obzira smatra li nacionalno pravo te učinke činjenicama ili učincima postupovnog ili materijalnog prava. U uvodnoj izjavi br. 5. Okvirne odluke navodi se da „ova Okvirna odluka ne teži usklađivanju pravnih posljedica koje različita nacionalna zakonodavstva pridaju postojanju prethodne presude i obaveza poštovanja prethodnih presuda koje su donesene u drugim državama članicama

postoji samo u tolikoj mjeri da se prethodne nacionalne presude poštuju prema nacionalnom pravu."

Okvirna odluka ima značajnu dodanu vrijednost u promicanju međusobnog povjerenja u kazneno pravo i sudske odluke u europskom području pravde jer potiče pravosudnu kulturu u kojoj se prethodne presude donesene u drugoj državi članici u načelu uzimaju u obzir.

- Iako se priznaju napori koje su uložile 22 države članice koje su do danas prenijele ovu Okvirnu uredbu, razina usklađenosti s tekstom i duhom Okvirne odluke značajno se razlikuje. Čini se da su nacionalne provedbene odredbe koje su zaprimljene iz sljedećih 13 država članica u načelu zadovoljavajuće: AT, CY, DE, DK, EL, FI, HR, IE, LV, NL, SE, SI i UK.
- Preostalih 9 država članica koje su obavijestile Komisiju nisu pružile jasne podatke o pitanju prenošenja u svoj pravosudni sustav pravnih učinaka koji se pridaju prethodnim inozemnim presudama. Razinu usklađenosti tih država članica u ovom pitanju nije moguće procijeniti.
- Izostanak prenošenja ili djelomično i nepotpuno prenošenje ove Okvirne odluke otežava učinkovito funkcioniranje europskog područja pravde. Štoviše, to može dovesti u pitanje zakonska očekivanja građana EU-a jer ne mogu imati koristi od ovog instrumenta čiji je cilj smanjenje recidivizma počinitelja kaznenih djela.
- Šteta je što provedba kasni, jer se ovom Okvirnom odlukom može poboljšati učinkovita primjena kaznenog pravosuđa uvođenjem pravnih instrumenata kojima se može procijeniti prekršiteljeva kaznena prošlost i time zaštititi žrtve.
- Komisija će i dalje pozorno pratiti usklađenost država članica sa svim zahtjevima Okvirne odluke. Poglavito, Komisija će ispitati primjenjuju li države članice načelo jednakovrijednosti kako je predviđeno i jesu li načelno u kaznenom pravosuđu države članice pravni učinci inozemnih presuda jednakovrijedni pravnim učincima presuda izrečenih u toj državi članici.
- Od ključne je važnosti da sve države članice razmotre ovo izvješće i Komisiji dostave sve daljnje relevantne informacije kako bi ispunile svoje obveze u skladu s Ugovorom. Osim toga, Komisija potiče one države članice koje su naznačile da pripremaju odgovarajuće zakone kojima će ove mjere stupiti na snagu na nacionalnoj razini što je prije moguće, te o tome poslati obavijest. Komisija poziva sve države članice koje to još nisu učinile da poduzmu žurne mjere za provedbu ove Okvirne odluke u potpunosti. Nadalje, poziva one države članice koje su odluku prenijele pogrešno da preispitaju i usklade svoje provedbene zakone s odredbama ove Okvirne odluke.